

MN-135

March-2019

B.A., Sem.-VI

**CC-312 : Geography
(Political Geography)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) રાજકીય ભૂગોળની વ્યાખ્યાઓ સમજાવી તેના અભ્યાસના અભિગમોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

રાજકીય ભૂગોળનું કાર્યક્ષેત્ર જણાવો અને તેના વિકાસમાં પાયારૂપ વિચારધારાઓની ચર્ચા કરો.

- (B) વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

(1) ભૂ-રાજનીતિક (જીયો-પોલીટીક) વિચારધારાનો વિકાસ સર્વ પ્રથમ કયા દેશમાં થયો ?

(a) ચીન (b) ફ્રાંસ (c) જર્મની (d) સોવિયેત રૂસ

(2) ભૂ-રાજનીતિના પ્રવર્તક કોણ છે ?

(a) કાર્લ હાશોફર (b) મૈકીન્ડર (c) રોકસબી (d) રીચાર્ડ હાર્ટશોર્ન

(3) ભૂ-રાજનીતિ વિચારધારાનો આધાર છે.

(a) તાનાશાહી શાસન (b) જૈવિક રાજ્ય
(c) સૈનિક શાસન (d) પ્રજાતાંત્રિક શાસન

(4) આલ્ફ્રેડ મહાન કઈ શક્તિને પ્રધાનતા આપે છે ?

(a) વાયુ શક્તિ (b) સામુદ્રિક શક્તિ
(c) પરમાણુ શક્તિ (d) સ્થળ શક્તિ

(5) 'The Geography of Peace' પુસ્તકના લેખક _____ છે.

(a) મૈકીન્ડર (b) વ્હીટ્સી (c) સ્પાયમેન (d) એ.ઈ. મૂડી

(6) કાર્યસંબંધી દષ્ટિકોણનું પ્રતિપાદન કોણે કર્યું ?

(a) એસ.બી. કોહેન (b) રીચાર્ડ હાર્ટશોર્ન
(c) એ.ઈ. મૂડી (d) બી. જોન્સ

2. (A) રાજ્યના ઉદ્ભવ અને વિકાસમાં ભાગ ભજવતાં પરિબળો વિશે ટૂંકમાં ચર્ચા કરો. 14

અથવા

‘રાજ્યનું સ્થાન અને વિસ્તાર રાજ્યની રાજકીય ભૂગોળને પ્રભાવિત કરે છે.’ – ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

- (B) વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ચાર) 4
- (1) રીમ લેન્ડ સિદ્ધાંતનું પ્રતિપાદન કોણે કર્યું ?
 (a) સ્પાર્દકમેન (b) મૈકીન્ડર (c) સેવરસ્કી (d) ઈસા બોમેન
 - (2) 'રાજ્ય એક જીવ સમાન છે' આ વિચારધારા સૌપ્રથમ કોણે રજૂ કરી ?
 (a) રેત્ઝેલ (b) બોદીન (c) બી.જોન્સ (d) ગોટમેન
 - (3) મૈકીન્ડરનો વિચાર કયા નામે ઓળખાય છે ?
 (a) વિશ્વ દ્વીપ (b) હાર્ટ લેન્ડ (c) રીમ લેન્ડ (d) આધાર ક્ષેત્ર
 - (4) કોહેન દ્વારા પ્રતિપાદિત પ્રદેશ કયા નામે ઓળખાય છે ?
 (a) વ્યૂહાત્મક પ્રદેશ (b) રાજનીતિક પ્રદેશ
 (c) ભૂ-આર્થિક પ્રદેશ (d) આબોહવાકીય પ્રદેશ
 - (5) વિસ્તારની દૃષ્ટિએ વિશ્વનું વિશાળ રાષ્ટ્ર
 (a) રશિયા (b) કેનેડા (c) યૂ.એસ.એ. (d) ચીન
 - (6) અંતસ્થ રાજ્ય
 (a) ભૂતાન (b) પાકિસ્તાન (c) ઈન્ડોનેશિયા (d) શ્રીલંકા

3. (A) સીમા અને સરહદો વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરી સરહદોના પ્રકારો વિશે માહિતી આપો. 14

અથવા

પ્રાદેશિક દરિયાઈ ક્ષેત્ર અને આર્થિક દરિયાઈ ક્ષેત્ર અંગે ટૂંકમાં માહિતી આપો.

- (B) પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) સાંસ્કૃતિક સીમા એટલે શું ?
 - (2) વ્યૂહાત્મક સ્થાન એટલે શું ?
 - (3) રાજ્યના ભૌગોલિક સ્થાનના પ્રકારો જણાવો.
 - (4) ભારત-ચીન સીમા રેખા કયા નામે ઓળખાય છે ?
 - (5) લંબાત્મક આકાર ધરાવતા દેશનું ઉદાહરણ આપો.

4. (A) 'પર્યાવરણ' એક ભૂરાજકીય સમસ્યા - અંગે આંતરરાષ્ટ્રીય રાજકારણના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો. 14

અથવા

વર્તમાન ભૂરાજકારણના સંદર્ભમાં આલ્ફ્રેડ મહાનની વિચારધારાની ચર્ચા કરો.

- (B) પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3
- (1) દરિયાઈ સીમાનું અધિકારક્ષેત્ર કેટલા માઈલ નિર્ધારિત કરેલું છે ?
 - (2) વિશ્વનું વિસ્તારની દૃષ્ટિએ સૌથી નાનું રાષ્ટ્ર કયું છે ?
 - (3) હિન્દ મહાસાગરમાં ડીએગો ગર્શિયા ટાપુનું મહત્ત્વ શું છે ?
 - (4) સરહદની વ્યાખ્યા આપો.
 - (5) ભારતમાં તાજેતરમાં સૈન્ય પર થયેલ આતંકવાદી હુમલો કયા સ્થળે થયો હતો ?

MN-135

March-2019

B.A., Sem.-VI

CC-312 : Geography (Political Geography)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain definition of Political Geography and discuss about the approaches to the study of Political Geography. 14

OR

Bring out clearly the subject-matter of Political Geography and discuss about Fundamental concept of Political Geography.

- (B) Choose appropriate answer from the following : (any **four**) 4

- (1) In which country the concept of Geo-Politic had been developed at first ?
(a) China (b) France
(c) Germany (d) Soviet Russia
- (2) Who is the founder of the concept of Geo-Politic ?
(a) Karl Haushofer (b) Mackinder
(c) Roxby (d) Hartshorne
- (3) The base of Geo-politic is
(a) Dictatorship (b) State as living organism
(c) Military governance (d) Democracy
- (4) Which power has given an importance by Alfred Mahan ?
(a) Air force (b) Marine power
(c) Atomic power (d) Armed force
- (5) Who is the author of 'The Geography of Peace' ?
(a) Mackinder (b) Whittlesey
(c) Spykman (d) Moodie, A.E.
- (6) Who introduce functional approach ?
(a) S.B. Cohen (b) Richard Hartshorne
(c) A.E. Moodie (d) B. Jones

2. (A) Discuss in brief about the factors playing a role in the emergence and development of the state. 14

OR

'Nature of location and size affect Political Geography of the state.' – Explain with example.

- (B) Choose appropriate answer from the following : (any **four**) 4
- (1) Who introduced the theory of Rim land ?
 - (a) Spykman
 - (b) Mackinder
 - (c) Severson
 - (d) Isaiah Bowman
 - (2) Who introduced at first the concept of 'State as living organism' ?
 - (a) Retzel
 - (b) Boden
 - (c) B. Jones
 - (d) Gotman
 - (3) The concept of Mackinder is known as
 - (a) World Island
 - (b) Heart land
 - (c) Rim land
 - (d) Base region
 - (4) The region introduced by Cohen is known as
 - (a) Strategic region
 - (b) Political region
 - (c) Geo-economic region
 - (d) Climatic region
 - (5) The largest country of the world by area
 - (a) Russia
 - (b) Canada
 - (c) U.S.A.
 - (d) China
 - (6) Land lock nation from the following :
 - (a) Bhutan
 - (b) Pakistan
 - (c) Indonesia
 - (d) Sri Lanka

3. (A) Give information about types of boundaries and explain differences about boundaries and Frontiers. 14

OR

Give information about territorial sea and maritime boundaries with EEZ.

- (B) Answer the followings : (any **three**) 3
- (1) What is cultural boundary ?
 - (2) What is strategic location ?
 - (3) Mention types of Geographic locations.
 - (4) Boundaries between China & India is known as _____.
 - (5) Give an example of longitudinal shape of the country.

4. (A) The environment is a Geo-political issue – Discuss in the reference of international politics. 14

OR

Discuss about the concept of strategic view of Alfred Mahan.

- (B) Answer the followings : (any **three**) 3
- (1) How many nautical Mile are determined as the sovereign marine territory ?
 - (2) Which nation is the smallest nation of the world by area ?
 - (3) What is the importance of Diego Garcia Island into the Indian Ocean ?
 - (4) Define Boundary.
 - (5) Recently at which place a terrorist attacked on military in India ?